

Wrocław, 25 czerwca 2025 r.

Opinia dotycząca wykonywania przez pielęgniarkę zabiegu płukania drenażu jamy opłucnej

W odpowiedzi na zapytanie dotyczące możliwości wykonywania przez pielęgniarki zabiegu płukania drenażu jamy opłucnej przedstawiam poniższą opinię.

1. Charakter procedury

Zabieg płukania drenażu jamy opłucnej jest procedurą inwazyjną i leczniczą, mającą na celu udrożnienie układu drenażowego i zapewnienie skutecznego odprowadzenia treści z jamy opłucnej (płynu, krwi, ropy). Ze względu na możliwość wystąpienia powikłań (np. odma, krwawienie, zakażenie), zabieg ten wymaga oceny klinicznej oraz kwalifikacji medycznych.

2. Podstawa prawna i kompetencyjna

Zgodnie z:

- **ustawą z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej** (Dz.U. z 2022 r. poz. 2702, z późn. zm.),
- **rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 28 lutego 2017 r. w sprawie rodzaju i zakresu świadczeń zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych i rehabilitacyjnych udzielanych przez pielęgniarkę albo położną samodzielnie bez zlecenia lekarskiego** (Dz.U. 2017 poz. 497),
- **rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 28 grudnia 2018 r. w sprawie kształcenia podyplomowego pielęgniarek i położnych** (Dz.U. 2019 poz. 45),
- **rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 12 grudnia 2013r. w sprawie wykazu dziedzin pielęgniarstwa oraz dziedzin mających zastosowanie w ochronie zdrowia, w których może być prowadzona specjalizacja i kursy kwalifikacyjne** (Dz. U. poz. 1562).
- **obowiązującymi standardami kształcenia** (Dz.U. 2019 poz. 1573 oraz Dz.U. 2024 poz. 1514),

pielęgniarka nie posiada uprawnień do samodzielnego wykonywania zabiegu płukania drenażu jamy opłucnej. Obowiązujące przepisy nie przewidują tej procedury jako świadczenia, które pielęgniarka może realizować samodzielnie, ponieważ zarówno w toku kształcenia przed- jak też podyplomowego nie nabywa takich kompetencji. Aktualnie nie istnieje żaden kurs specjalistyczny, kwalifikacyjny ani specjalizacja, która nadawałaby pielęgniarce takie uprawnienie.

3. Realizacja zleceń lekarskich a kwalifikacje zawodowe

Zgodnie z art. 4 ust. 1 pkt 4 ustawy o zawodach pielęgniarki i położnej, wykonywanie zawodu pielęgniarki obejmuje m.in. realizowanie zleceń lekarskich w procesie diagnostyki, leczenia i rehabilitacji. Oznacza to, że realizacja zlecenia lekarskiego jest dopuszczalna tylko wtedy, gdy mieści się w zakresie nabytych przez pielęgniarkę kwalifikacji zawodowych. **Brak formalnych kompetencji wyklucza możliwość wykonania danej procedury, nawet na podstawie zlecenia lekarskiego.**

4. Wnioski

1. Zabieg płukania drenażu jamy opłucnej należy do kompetencji lekarza i może być wykonywany wyłącznie przez niego.
2. Pielęgniarka nie może wykonywać tego zabiegu samodzielnie, ani na zlecenie lekarza, ponieważ nie uzyskuje takich kompetencji w toku kształcenia zawodowego na poziomie studiów licencjackich i magisterskich oraz w ramach kształcenia podyplomowego.
3. W przypadku braku personelu lekarskiego wykonanie tej procedury przez pielęgniarkę naraża ją na odpowiedzialność zawodową, cywilną i karną, a podmiot leczniczy – na ryzyko roszczeń pacjentów oraz zarzutów naruszenia standardów opieki.

Rekomendacja

Zaleca się, aby w procedurach wewnętrznych szpitala jednoznacznie wskazać, że pielęgniarki nie są uprawnione do wykonywania zabiegu płukania drenażu jamy opłucnej, oraz zapewnić, by procedura ta była realizowana wyłącznie przez personel medyczny posiadający odpowiednie uprawnienia i kwalifikacje.

Z poważaniem,

dr n. med. mgr piel. Elżbieta Garwacka-Czachor

Konsultant wojewódzki
w dziedzinie pielęgniarstwa onkologicznego
dla województwa dolnośląskiego